

รายงานฉบับสมบูรณ์

ความหลากหลายของกล้วยไม้ในอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง Diversity of Orchids in Thung Salaeng Luang National Park

โดย นางสาวอ้อพร เพื่อกคล้าย และนายฉัตรชัย เงินแสงสรวย

พฤศจิกายน 2552

รายงานฉบับสมบูรณ์

ความหลากหลายของกล้วยไม้ในอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง Diversity of Orchids in Thung Salaeng Luang National Park

คณะผู้วิจัย สังกัด

- นายฉัตรชัย เงินแสงสรวย ภาควิชาพฤกษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- นางสาวอ้อพร เพื่อกคล้าย ภาควิชาพฤกษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สนับสนุนโดยโครงการพัฒนาองค์ความรู้
และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพ
ในประเทศไทย (โครงการ BRT)

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากโครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย ซึ่งร่วมจัดตั้งโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยและศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีแห่งชาติ รหัสโครงการ T_151004 งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือของบุคคลหลายฝ่าย ขอขอบคุณคุณสวัสดิ์ อันแดง หัวหน้าอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง คุณวสันต์ ภูพิชิต ผู้ช่วยหัวหน้าอุทยานฯ ที่อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ขอขอบคุณ นายปกรณ์ ทิพย์ศรี นางสาวนงนุช อนุรักษตระกูล นายชรินทร์ เกษตรลักษณ์ รวมทั้งอีกหลายท่านที่ไม่ได้เอ่ยนามในที่นี้ ซึ่งช่วยในการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยดีตลอดมา และขอบคุณเจ้าหน้าที่หอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และพิพิธภัณฑ์พืชกรุงเทพ กรมวิชาการเกษตร ที่อำนวยความสะดวกในการศึกษาเทียบเคียงตัวอย่างพรรณไม้แห้งและพรรณไม้ดอง

บทคัดย่อ

ความหลากหลายของกล้วยไม้ในอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง ได้ดำเนินการตั้งแต่เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2550 ถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2552 โดยการสำรวจและเก็บตัวอย่างในภาคสนาม 6 เส้นทางสำรวจ ครอบคลุมสังคมพืช 5 ชนิด คือ ทุ่งหญ้า ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล 700-850 เมตร ป่าเต็งรัง ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล 700-850 เมตร ป่าดิบแล้ง ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล 500-850 เมตร ป่าเต็งรัง-ไม้สน ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล 900-950 เมตร และป่าดิบเขาต่ำ ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล 900-950 เมตร พบกล้วยไม้ 3 วงศ์ย่อย 43 สกุล 79 ชนิด เป็นกล้วยไม้อิงอาศัย 53 ชนิด กล้วยไม้ดิน 21 ชนิด กล้วยไม้อิงอาศัยกับกล้วยไม้ขึ้นบนหิน 3 ชนิด กล้วยไม้ขึ้นบนหิน 1 ชนิด และ กล้วยไม้กินซาก 1 ชนิด ในจำนวนนี้พบกล้วยไม้ดินที่จัดอยู่ในสถานภาพพืชหายาก 2 ชนิด คือ เอื้องน้ำ ตัน *Calanthe cardioglossa* Schltr. และนางอ้ว *Pecteilis susannae* (L.) Raf.

Abstract

Diversity of orchids in Thung Salaeng Luang National Park was conducted from December 2007 to November 2009. Field surveys and specimen collections were made along 6 routes representing 5 vegetation types of savanna at 700-850 m.a.s.l., deciduous dipterocarp forest at 700-850 m.a.s.l., dry evergreen forest at 500-850 m.a.s.l., pine-deciduous dipterocarp forest at 900-950 m.a.s.l. and lower montane rain forest at 900-950 m.a.s.l. Three subfamily, 43 genera and 79 species are enumerated, there were 53 species of epiphytes, 21 species of terrestrial, 3 species of epiphytes and lithophytes, 1 species of lithophytes and 1 species of saprophytes. Among these, 2 species, *Calanthe cardioglossa* Schltr., and *Pecteilis susannae* (L.) Raf. are rare plant.

บทสรุปโครงการ

การศึกษาความหลากหลายของกล้วยไม้ในอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง อยู่ในระหว่างดำเนินการตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2550 ถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2552 โดยการสำรวจและเก็บตัวอย่างในภาคสนามทุกเดือน ซึ่งจะดำเนินการตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ. 2551 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 ให้ครอบคลุมสังคมพืชทุกชนิดในพื้นที่ศึกษานี้ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบจำนวนชนิดที่มีอยู่ ข้อมูลด้านอนุกรมวิธาน ลักษณะทางสัณฐานวิทยา การกระจายพันธุ์ นิเวศวิทยา ชีพลักษณะ และสถานภาพพืช (พืชถิ่นเดียว พืชหายาก มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์) โดยอาศัยเกณฑ์การประเมินของ IUCN ปี 1994 และ 2001 ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นข้อมูลเพิ่มเติมของการวิจัยพืชวงศ์กล้วยไม้ให้กับโครงการพรรณพฤกษชาติของประเทศไทยให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เป็นข้อมูลที่จะสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ในพื้นที่อนุรักษ์แห่งนี้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นข้อมูลพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการศึกษาวิจัยด้านวิทยาศาสตร์สาขาอื่น ๆ ตลอดจนการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรพรรณพืชให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืน

Executive Summary

Study on diversity of orchids in Thung Salaeng Luang National Park has been conducted from December 2007 to November 2009. Field surveys and specimen collections will be made covering all vegetation types of this study site, every month from March 2008 to February 2009. This study aims to provide an enumeration of the number of existing species, detailed information on taxonomy, morphology, distribution, ecology, phenology, and plant status (endemic plant, rare plant, vulnerable, endangered) based on IUCN Categories and Criteria Version 1994 and 2001. The results of this study will provide a basis for the future completion of an account of the family Orchidaceae for the Flora of Thailand, and would enhance the staff of this protected area to make use of these data for ecotourism, as well as will provide a basis for further development of the other sciences, for conservation and sustainable uses of these plant species.

สารบัญ

หน้า

สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(2)
สารบัญภาพ	(3)
บทนำ	1
วัตถุประสงค์	2
วิธีการศึกษา	2
ผลและวิจารณ์	4
ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข	31
เอกสารอ้างอิง	32
ภาคผนวก	101

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	กล้วยไม้ที่พบในอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง	8
2	เส้นทางสำรวจและจำนวนประชากรของกล้วยไม้ที่พบในอุทยาน แห่งชาติทุ่งแสลงหลวง	15
3	ช่วงเวลาออกดอกของกล้วยไม้ในอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง	21

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	พื้นที่ศึกษาและสภาพสังคมพืช	3
2	การสำรวจกล้วยไม้ในภาคสนาม	27
3	กล้วยไม้ในวงศ์ย่อย Apostasioideae	28
4	กล้วยไม้ในวงศ์ย่อย Orchidoideae	29
5	กล้วยไม้ในวงศ์ย่อย Epidendroideae	30

บทนำ

ประเทศไทยตั้งอยู่บริเวณเขตร้อนของโลก จึงเป็นประเทศหนึ่งที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง นอกจากนี้ยังเป็นเขตรอยต่อของเขตพฤษภูมิศาสตร์ (Floristic Region) ถึง 3 ภูมิภาคด้วยกัน คือ ภูมิภาคอินโดจีน-พม่า (Indo-Burmese) ภูมิภาคอินโดจีน (Indo-Chinese) และภูมิภาคมาเลเซีย (Malesian) ส่งผลให้ประเทศไทยมีความหลากหลายของพรรณพืชสูง (ธวัชชัย, 2532) โดยเฉพาะพืชวงศ์กล้วยไม้ สอดคล้องตาม Thaihong (1999) ซึ่งรายงานการพบกล้วยไม้ป่าของไทยประมาณ 177 สกุล 1,133 ชนิด ในจำนวนนี้มีกล้วยไม้ถิ่นเดียว (endemic species) 170 ชนิด นับได้ว่าพืชวงศ์กล้วยไม้เป็นวงศ์ที่มีจำนวนชนิดมากที่สุดของประเทศไทย คิดเป็นประมาณร้อยละ 10 ของพืชมีท่อลำเลียง (vascular plant) กล้วยไม้มีการกระจายพันธุ์ตั้งแต่เขตอบอุ่นจนถึงเขตร้อน ส่วนใหญ่มีถิ่นกำเนิดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในปัจจุบันกล้วยไม้เป็นพืชกลุ่มหนึ่งที่มีความสนใจเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นพืชที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ จึงทำให้กล้วยไม้ป่าของประเทศไทยมีจำนวนลดน้อยลง สาเหตุมาจากการลักลอบนำออกจากพื้นที่ และถิ่นอาศัยในธรรมชาติถูกรบกวน

อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง เป็นอุทยานฯ ที่มีสภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงต่ำ สภาพของพื้นที่มีลักษณะของสังคมพืชที่แตกต่างกัน จึงเป็นพื้นที่หนึ่งที่มีความหลากหลายของพรรณพืชสูง รวมทั้งพืชวงศ์กล้วยไม้ เนื่องจากความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติทำให้อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวงเกิดแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่ง เป็นเหตุให้มีการลักลอบนำพืชวงศ์กล้วยไม้ออกจากพื้นที่ ทำให้จำนวนประชากรของกล้วยไม้ในแต่ละชนิดลดลง ซึ่งเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ อีกทั้งยังถูกคุกคามจากการจุดไฟเผาป่าเพื่อการลักลอบล่าสัตว์ ทำให้ระบบนิเวศขาดความสมดุลทางธรรมชาติ และมีผลกระทบต่อกล้วยไม้โดยตรง ในขณะเดียวกันพื้นที่ยังขาดการสำรวจและศึกษาพืชวงศ์กล้วยไม้อย่างละเอียด จึงเป็นที่มาของการศึกษาความหลากหลายของกล้วยไม้ในพื้นที่นี้

การศึกษานี้เป็นการสำรวจเพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของกล้วยไม้ในอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง เพื่อให้ทราบถึงจำนวนชนิด ลักษณะทางสัณฐานวิทยา นิเวศวิทยา การกระจายพันธุ์ จำนวนประชากร สถานภาพ รวมถึงวิธีการการระบุชนิดของกล้วยไม้ ซึ่งใช้เป็นข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนการจัดทำหนังสือพรรณพฤษชาติของประเทศไทยให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่ออุทยานฯ ในด้านการจัดการทรัพยากรพรรณพืช และใช้เป็นแนวทางการอนุรักษ์กล้วยไม้ถิ่นเดียว กล้วยไม้หายาก และใกล้จะสูญพันธุ์ เพื่อให้พืชวงศ์กล้วยไม้คงอยู่ในธรรมชาติต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความหลากหลายของกล้วยไม้ในอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง
2. เพื่อศึกษาอนุกรมวิธาน การกระจายพันธุ์ นิเวศวิทยา และชีพลักษณะ (phenology) ของกล้วยไม้ในอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง

วิธีการศึกษา

1. การตรวจเอกสารและศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

รวบรวม และศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ศึกษา ประกอบด้วย ลักษณะสังคมพืช การสำรวจพรรณไม้ในอุทยานทุ่งแสลงหลวงเพื่อให้ทราบว่าในพื้นที่ศึกษา มีการศึกษาพรรณไม้กลุ่มใดบ้าง โดยเฉพาะการศึกษาพืชวงศ์กล้วยไม้ รวมถึงข้อมูลการสำรวจและศึกษาพืชวงศ์กล้วยไม้ในเขตภาคเหนือ เพื่อทราบถึงจำนวนชนิด การกระจายพันธุ์ และนิเวศวิทยาในอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง

2. การสำรวจ ศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูลพรรณไม้ในภาคสนาม

2.1 กำหนดขอบเขตพื้นที่ศึกษาเป็นเส้นทางสำรวจ (Line transect) 6 เส้นทางให้ครอบคลุมทุกสังคมพืช ดังนี้

2.1.1 เส้นทางสำรวจที่ 1 เส้นทางบริเวณน้ำตกแก่งโสภา เป็นระยะทางประมาณ 10 กิโลเมตร ลักษณะสังคมพืช เป็นป่าดิบแล้งสลับกับทุ่งหญ้า

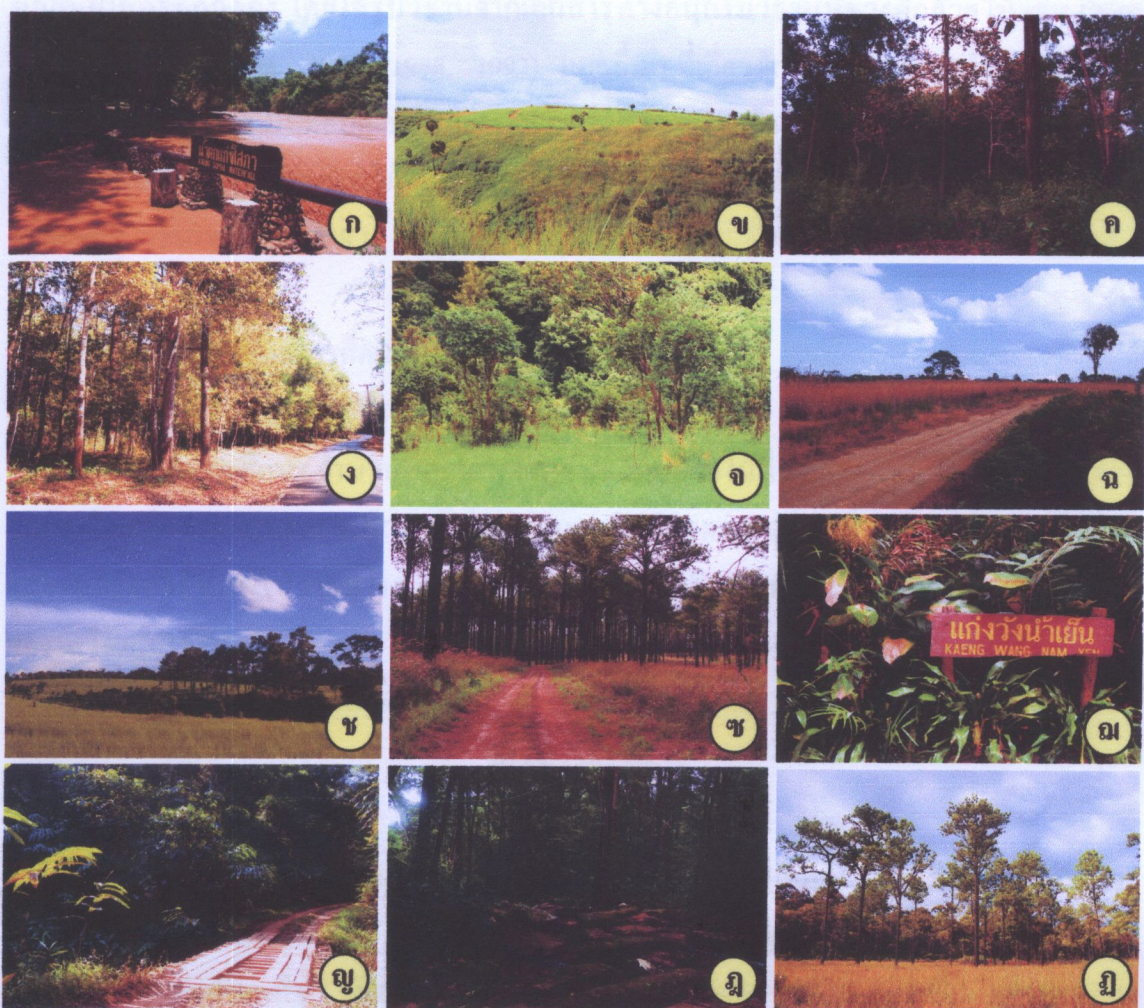
2.1.2 เส้นทางสำรวจที่ 2 เส้นทางหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ สล. 8 (หนองแม่นา) เป็นระยะทางประมาณ 3.5 กิโลเมตร ลักษณะสังคมพืช เป็นป่าเต็งรังสลับกับป่าดิบแล้ง

2.1.3 เส้นทางสำรวจที่ 3 เส้นทางสองสัตว์ เป็นระยะทางประมาณ 5.5 กิโลเมตร ลักษณะสังคมพืชเป็นป่าทุ่งหญ้าสลับกับป่าดิบแล้ง

2.1.4 เส้นทางสำรวจที่ 4 เส้นทางทุ่งนางพญา เป็นระยะทางประมาณ 14 กิโลเมตร
ลักษณะสังคมพืชเป็นป่าดิบแล้งสลับกับป่าเต็งรัง และป่าสนเขา ส่วนลักษณะสังคมพืชที่ทุ่งนางพญา
เป็นทุ่งหญ้า

2.1.5 เส้นทางสำรวจที่ 5 เส้นทางแก่งวังน้ำเย็น เป็นระยะทางประมาณ 24.5 กิโลเมตร
ลักษณะสังคมพืชเป็นป่าเต็งรังสลับกับป่าดิบแล้ง

2.1.6 เส้นทางสำรวจที่ 6 เส้นทางทุ่งโนนสน เป็นระยะทางประมาณ 9 กิโลเมตร
ลักษณะสังคมพืชเป็นป่าดิบแล้ง ป่าเต็งรัง-ไม้สน และป่าดิบเขาต่ำ

ภาพที่ 1 พื้นที่ศึกษาและสภาพสังคมพืช: ก.-ข. เส้นทางสำรวจที่ 1 เส้นทางน้ำตกแก่งโสภา; ค.-ง. เส้นทางสำรวจที่ 2
เส้นทางหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ สล. 8 (หนองแม่นา); จ.-ฉ. เส้นทางสำรวจที่ 3 เส้นทางส่องสัตว์;
ช.-ซ. เส้นทางสำรวจที่ 4 เส้นทางทุ่งนางพญา; ฅ.-ญ. เส้นทางสำรวจที่ 5 เส้นทางแก่งวังน้ำเย็น;
ฎ.-ฏ. เส้นทางสำรวจที่ 6 เส้นทางทุ่งโนนสน

2.2 ออกสำรวจและเก็บรวบรวมตัวอย่างกล้วยไม้ในภาคสนามทุกเดือน เดือนละ 1 ครั้ง ถ่ายภาพเพื่อบันทึกลักษณะวิสัย ถิ่นที่อยู่ ลักษณะและสีของดอก และผล บันทึกข้อมูลด้านนิเวศวิทยา บางประการ ประกอบด้วย ถิ่นที่อยู่ สังคมพืช พิกัดตำแหน่ง และความสูงจากระดับน้ำทะเล บันทึกข้อมูลพรรณไม้ ได้แก่ ลักษณะวิสัย ลักษณะทางสัณฐานวิทยาบางประการที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อทำเป็นตัวอย่างพรรณไม้ดองและ/หรือตัวอย่างพรรณไม้แห้ง

3. การศึกษาตัวอย่างพรรณไม้ในห้องปฏิบัติการ

นำตัวอย่างที่ได้จากการสำรวจมาศึกษาลักษณะทางสัณฐานวิทยาโดยละเอียด เพื่อหาชื่อพฤกษศาสตร์ที่ถูกต้อง โดยใช้รูปวิธานจากเอกสารทางอนุกรมวิธานพืชวงศ์กล้วยไม้ เช่น Opera Botanica (Seidenfaden, 1986, 1988, 1992) และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นที่ยอมรับในวงการนักอนุกรมวิธานพืช จากนั้นเทียบเคียงตัวอย่างกล้วยไม้ที่ระบุชนิดแล้วกับตัวอย่างที่มีชื่อพฤกษศาสตร์ที่ถูกต้องที่เก็บรักษาไว้ในหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (BKFI) และพิพิธภัณฑ์พืชกรุงเทพมหานคร (BK)

4. อภิปรายพร้อมสรุปผลการศึกษา

สรุปผลการศึกษา จำนวนสกุลและจำนวนชนิดกล้วยไม้ที่สามารถระบุชื่อพฤกษศาสตร์ที่ถูกต้องโดยเขียนรายงานผลการศึกษาเป็นเอกสารทางวิชาการตามรูปแบบที่ BRT กำหนด และเขียนผลงานวิจัยส่งตีพิมพ์ในวารสารทางพฤกษศาสตร์ และเขียนบทความเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานวิจัยสู่สาธารณชน

ผลและวิจารณ์

จากการสำรวจและศึกษากล้วยไม้ในอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง ตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2551 ถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2552 โดยการสำรวจและเก็บตัวอย่างกล้วยไม้ในภาคสนาม 6 เส้นทางสำรวจ ครอบคลุมสังคมพืช 5 ชนิด คือ ทุ่งหญ้า (savanna) ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล 700-850 เมตร ป่าเต็งรัง (deciduous dipterocarp forest) ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล 700-850 เมตร ป่าดิบแล้ง (dry evergreen forest) ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล 500-850 เมตร ป่าเต็งรัง-ไม้สน (pine-deciduous dipterocarp forest) ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล 900-950 เมตร และป่าดิบเขาต่ำ (lower montane

rain forest) ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล 900-950 เมตร พบกล้วยไม้ 3 วงศ์ย่อย 43 สกุล 79 ชนิด ในจำนวนนี้เป็นกล้วยไม้อิงอาศัย 53 ชนิด กล้วยไม้ดิน 21 ชนิด กล้วยไม้อิงอาศัยกับกล้วยไม้ขึ้นบนหิน 3 ชนิด กล้วยไม้ขึ้นบนหิน 1 ชนิด กล้วยไม้กินซาก 1 ชนิด

วงศ์ย่อย Apostasioideae กล้วยไม้ในวงศ์ย่อยนี้มีเกสรเพศผู้ 2 หรือ 3 อัน ซึ่งอับเรณู 2 อัน ทางด้านข้างสมบูรณ์ ส่วนอันกลางเป็นหมัน เรณูเป็นผงหรือคล้ายแป้งเปียกไม่รวมกันเป็นกลุ่มเรณู (pollinia) กลีบดอกมีลักษณะเหมือนกัน ไม่มีกลีบปากที่แตกต่างจากกลีบอื่น จากการศึกษาคพบ 1 สกุล 1 ชนิดคือ ดานขโมย *Apostasia wallichii*

วงศ์ย่อย Orchidoideae กล้วยไม้ในวงศ์ย่อยนี้เป็นกล้วยไม้ดิน ส่วนมากกลีบเลี้ยงบนเชื่อมติดกับกลีบดอกคล้ายหมวกครอบ (hood) กลุมเส้าเกสรบางชนิดแยกเป็นอิสระ ไม่มีคางเส้าเกสร เกสรเพศผู้ มี 1 อัน กลุ่มเรณูมี 2 กลุ่ม กลุ่มเรณูประกอด้วยกลุ่มเรณูย่อย จากการศึกษาคพบ 5 สกุล 8 ชนิด

วงศ์ย่อย Epidendroideae กล้วยไม้ในวงศ์ย่อยนี้เป็นกล้วยไม้อิงอาศัย กล้วยไม้ขึ้นบนหิน กล้วยไม้ดิน หรือกล้วยไม้กินซาก กลีบเลี้ยงบนแยกเป็นอิสระ มีคางเส้าเกสร เกสรเพศผู้ มี 1 อัน กลุ่มเรณูมี 2-8 กลุ่ม กลุ่มเรณูจับเป็นก้อนแข็ง จากการศึกษาคพบ 37 สกุล 70 ชนิด

จากการตรวจสอบสถานภาพพืชตาม Thailand Red Data: Plants (Santisuk *et al.*, 2006) พบกล้วยไม้ดินที่จัดอยู่ในสถานภาพพืชหายาก 2 ชนิด ได้แก่ เอื้องน้ำคั้น *Calanthe cardioglossa* และนางอ้ว *Pecteilis susannae*

จากการสำรวจและศึกษาความหลากหลายของกล้วยไม้กับสังคมพืช พบว่ากล้วยไม้บางชนิด พบเฉพาะสังคมพืชใดสังคมพืชหนึ่ง และบางชนิดพบใน 2 สังคมพืช ซึ่งสังคมพืชเดียวที่พบกล้วยไม้มากที่สุดคือ ป่าดิบแล้ง พบ 58 ชนิด และน้อยที่สุดคือ ป่าเต็งรัง พบ 1 ชนิด ส่วนใน 2 สังคมพืชที่พบกล้วยไม้มากที่สุดคือ ป่าดิบแล้งกับป่าดิบเขาต่ำและป่าเต็งรังกับป่าดิบแล้ง พบ 4 ชนิด และพบน้อยที่สุดคือ ป่าทุ่งหญ้ากับป่าดิบแล้ง พบ 1 ชนิด

เส้นทางสำรวจที่มีจำนวนชนิดกล้วยไม้มากที่สุด คือ เส้นทางแก่งวังน้ำเย็น พบ 38 ชนิด เส้นทางที่พบรองลงมาก็คือ เส้นทางหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ สล. 8 (หนองแม่นา) พบ 33 ชนิด เส้นทางทุ่งนางพญา พบ 28 ชนิด เส้นทางทุ่งโนนสน พบ 17 ชนิด ส่วนเส้นทางที่พบน้อยที่สุดมี 2 เส้นทางคือ เส้นทางน้ำตกแก่งโสภาและเส้นทางส่องสัตว์ พบ 6 ชนิด

ชนิดของกล้วยไม้ที่พบในเส้นทางสำรวจมากที่สุดมี 3 ชนิด ได้แก่ เอื้องผึ้ง *Dendrobium lindleyi* Steud., เอื้องกาบคอก *Pholidota imbricata* Lindl. และ *Tropidia pedunculata* Blume

จำนวนประชากรกล้วยไม้ที่พบมากที่สุดในพื้นที่ศึกษา มี 4 ชนิด คือ ตานขโมย *Apostasia wallichii* R. Br., เอื้องผึ้ง *D. lindleyi* Steud., เอื้องบายศรี *Eria lasiopetala* (Willd.) Ormerod และเอื้องกาบคอก *P. imbricata* Lindl. จำนวนประชากรที่พบมาก มี 16 ชนิด จำนวนประชากรที่พบปานกลาง มี 23 ชนิด จำนวนประชากรที่พบน้อย มี 27 ชนิด และจำนวนประชากรที่พบน้อยมาก มี 9 ชนิด

กล้วยไม้ที่มีช่วงเวลาออกดอกนานที่สุดถึง 5 เดือน มี 4 ชนิด ได้แก่ เอื้องยอดสร้อย *Dendrobium acinaciforme* Roxb. และเอื้องทอง *D. ellipsophyllum* Tang & F. T. Wang, เอื้องพวงพลอย *Sarcoglyphis mirabilis* (Rchb. f.) Garay ออกดอกตั้งแต่เดือนเมษายนถึงสิงหาคม และเอื้องม้าลายเสือ *Phalaenopsis cornu-cervi* (Breda) Blume & Rchb. f. ออกดอกตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนกันยายน ส่วนกล้วยไม้สกุลนี้ที่มีช่วงเวลาออกดอก 4 เดือน มี 5 ชนิด ออกดอกตั้งแต่เดือนกันยายนถึงธันวาคม ออกดอก 3 เดือน มี 4 ชนิด ออกดอก 2 เดือน มี 27 ชนิด และที่มีช่วงเวลาออกดอกเพียง 1 เดือน มี 39 ชนิด

จากการผลการศึกษาของวสันต์ที่ศึกษาพรรณไม้ที่น่าสนใจที่ทุ่งโนนสน ซึ่งมีสังคมพืชป่าเต็งรัง-ไม้สน และป่าดิบเขาต่ำ มีรายงานการพบกล้วยไม้ 11 สกุล 13 ชนิด ซึ่งในจำนวนนี้มี 11 ชนิด ที่พบในการศึกษารั้งนี้ด้วย จุกพราหมณ์ *Acriopsis indica* C. Wright, กล้วยไม้ฟันควาย *Arundina graminifolia* (D.Don) Hochr., สิงโตกลอกตา *Bulbophyllum blepharistes* Rchb. f., เอื้องน้ำตัน *Calanthe cardioglossa* Schltr., เอื้องหมาก *Coelogyne trinervis* Lindl., เอื้องชะนี *Dendrobium senile* C. S. P. Parish & Rchb. f., ม้าวิ่ง *Doritis pulcherrima* Lindl., เอื้องบายศรี *Eria lasiopetala* (Willd.) Ormerod, เอื้องสีทอง *Habenaria chlorina* C. S. P. Parish & Rchb. f., ปักแดง *H. rhodocheila* Hance, และเหลืองพิศมร *Spathoglottis affinis* de Vriese ซึ่งในการศึกษารั้งนี้มีจำนวนชนิดมากกว่าของวสันต์ 68 ชนิด เนื่องจากกำหนดจำนวนเส้นทางสำรวจมากกว่าถึง 5 เส้นทาง ได้แก่ เส้นทางน้ำตกแก่งโสภา เส้นทางหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ สล. 8 (หนองแม่นา) เส้นทางส่องสัตว์ เส้นทางทุ่งนางพญา และเส้นทาง แก่งวังน้ำเย็น และเมื่อรวมทุกเส้นทางแล้ว ประกอบด้วยสังคมพืชทุ่งหญ้า ป่าเต็งรัง ป่าดิบแล้ง ป่าเต็งรัง-ไม้สน และป่าดิบเขาต่ำ ซึ่งครอบคลุมชนิดของสังคมพืชมากกว่า

จากผลการศึกษาของกิตติเชษฐ์ที่ศึกษาพรรณไม้ดอกบริเวณลานหินอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า รายงานการพบกล้วยไม้ 13 สกุล 23 ชนิด ซึ่งในจำนวนนี้มี 12 ชนิด ที่พบในการศึกษาครั้งนี้ด้วย คือ สิงโตโครมไฟ *Bulbophyllum odoratissimum* (Sm.) Lindl. ex Hook. f., เอื้องหมาก *Coelogyne trinervis* Lindl., เอื้องยอดสร้อย *Dendrobium acinaciforme* Roxb., เอื้องชะนี *D. senile* C. S. P. Parish & Rchb. f., ม้าวิ่ง *Doritis pulcherrima* Lindl., เอื้องผีพราย *Eria amica* Rchb. f., เอื้องตาลหิน *E. discolor* Lindl., เอื้องบายศรี *E. lasiopetala* (Willd.) Ormerod, พรรณี *E. pannea* Lindl., เอื้องลำต่อ *Pholidota articulata* Lindl., เอื้องกาบคอก *P. imbricata* Lindl., และสามก้อม *Trichotosia dasyphylla* (C. S. P. Parish & Rchb. f.) Kraenzl. และจากผลการศึกษาของกิตติเชษฐ์พบว่า มีจำนวนชนิดของกล้วยไม้น้อยกว่าผลการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากกิตติเชษฐ์กำหนดพื้นที่ศึกษาเฉพาะบริเวณลานหิน ซึ่งเป็นถิ่นที่อยู่ที่มีลักษณะแตกต่างกันอย่างชัดเจนกับเส้นทางสำรวจในพื้นที่ศึกษา นอกจากนี้ ยังมีจำนวนเส้นทางสำรวจ และพื้นที่สำรวจน้อยกว่า และมีชนิดสังคมพืชน้อยกว่า

ผลการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบถึงจำนวนชนิด จำนวนประชากร นิเวศวิทยา ซึ่งการสำรวจและเก็บรวบรวมตัวอย่างกล้วยไม้ในภาคสนามทุกเดือน เดือนละ 1 ครั้ง ทำให้ทราบถึงช่วงเวลาออกดอกของกล้วยไม้สกุลนี้ ซึ่งนำมาเป็นข้อมูลที่ใช้ในการติดตาม การติดผลเพื่อใช้ประโยชน์ในด้านการขยายพันธุ์ เช่น การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อเพื่อเป็นการอนุรักษ์กล้วยไม้ที่มีความเสี่ยงที่จะหมดไปจากพื้นที่ให้คงอยู่ในธรรมชาติต่อไป อีกทั้งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้สามารถนำมาเป็นข้อมูลเพิ่มเติมให้กับโครงการพรรณพฤกษชาติของประเทศไทยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ตารางที่ 1 กล้วยไม้ที่พบในอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง

ชื่อพฤกษศาสตร์	ชื่อไทย	ลักษณะ วิสัย	ชนิดป่า					ระดับ ความสูง (ม.)
			S	DDF	DEF	PDDF	LMRF	
วงศ์ย่อย Apostasioideae								
1. <i>Apostasia wallichii</i> R. Br.	ตานขโมย	TerO				/		700-850
วงศ์ย่อย Orchidoideae								
2. <i>Disperis neilgherrensis</i> Wight		TerO				/		700
3. <i>Habenaria chlorina</i> C. S. P. Parish & Rchb. f.	เอื้องสีทอง	TerO	/					750-850
4. <i>H. dentata</i> (Sw.) Schltr.	นางอ้วนน้อย	TerO				/		500-700
5. <i>H. rhodocheila</i> Hance	ปักแดง	TerO				/	/	500-950
6. <i>H. rostellifera</i> Rchb. f.	หุ้ย้ำมันปู	TerO					/	950
7. <i>Pecteilis susannae</i> (L.) Raf.	นางอ้วน	TerO		/	/			700-850
8. <i>Peristylus lacertiferus</i> (Lindl.) J. J. Sm.		TerO				/		700
9. <i>Zeuxine nervosa</i> (Wall. ex Lindl.) Benth. ex Trimen		TerO				/		750-800
10. <i>B. alvordianum</i> Lindl.		EO						700-750
11. <i>B. hawiffii</i> Carr		EO				/		750-750
12. <i>B. alvordianum</i> (Sm.) Lindl. ex Hook. f.		EO				/		700-750
13. <i>B. arizonicum</i> Seidenf.		EO, LO				/	/	750-850

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ชื่อพฤกษศาสตร์	ชื่อไทย	ลักษณะ วิสัย	ชนิดป่า					ระดับ ความสูง (ม.)
			S	DDF	DEF	PDDF	LMRF	
วงศ์ย่อย Epidendroideae								
10. <i>Acampe rigida</i> (Buch.-Ham. ex Sm.) P. F. Hunt	เอื้องสารภี	EO				/		700-750
11. <i>Acriopsis indica</i> C. Wright	จุกพราหมณ์	EO		/	/			750-850
12. <i>Aerides falcata</i> Lindl. & Paxton	เอื้องกุหลาบ พวง	EO				/		700-750
13. <i>Agrostophyllum planicaule</i> (Wall. ex Lindl.) Rchb. f.	เอื้องปีกไก่ ใหญ่	EO				/		700-750
14. <i>Arundina graminifolia</i> (D. Don) Hochr.	หญ้าจัมป็น ควาย	TerO	/					700-850
15. <i>Biermannia ciliata</i> (Ridl.) Garay		EO				/		750-850
16. <i>Bulbophyllum affine</i> Wall. ex Lindl.	สิงโต ประหลาด	EO				/		700-750
17. <i>B. blepharistes</i> Rchb. f. Tung & P. T. Wang	สิงโต กลอกตา	LO					/	950
18. <i>B. clandestinum</i> Lindl.		EO				/		700-750
19. <i>B. haniffii</i> Carr		EO				/		700-750
20. <i>B. odoratissimum</i> (Sm.) Lindl. ex Hook. f.,	สิงโตโคมไฟ	EO				/		700-750
21. <i>B. orientale</i> Seidenf.	สิงโตรวงทอง	EO, LO				/	/	750-950
22. <i>Calanthe cardioglossa</i> Schltr.	เอื้องน้ำตัน	TerO					/	950

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ชื่อพฤกษศาสตร์	ชื่อไทย	ลักษณะ วิสัย	ชนิดป่า					ระดับ ความสูง (ม.)
			S	DDF	DEF	PDDF	LMRF	
23. <i>Cleisostoma fuerstenbergianum</i> Kraenzl.	ก้างปลา	EO			/			750-850
24. <i>C. subulatum</i> Blume	เอื้องใบกิ้ว	EO			/			700-750
25. <i>Coelogyne cumingii</i> Lindl.	เอื้องมัน	EO			/			750-800
26. <i>C. trinervis</i> Lindl.	เอื้องหมาก	EO, LO			/	/		850-950
27. <i>Cymbidium bicolor</i> Lindl.	กะเรกะร่อน ค้ำข้าว	EO			/			750
28. <i>C. ensifolium</i> (L.) Sw.	นางคำ	TerO			/			750
29. <i>Dendrobium acinaciforme</i> Roxb.	เอื้องยอด สร้อย	EO			/			700-850
30. <i>D. christyanum</i> Rchb. f.	เอื้องแซะญ กระดิ่ง	EO			/			850
31. <i>D. chrysotoxum</i> Lindl.	เอื้องคำ	EO			/			500-750
32. <i>D. crystallinum</i> Rchb. f.	เอื้องนาง ฟ่อน	EO			/			750-850
33. <i>D. ellipsophyllum</i> Tang & F. T. Wang	เอื้องทอง	EO			/			700-950
34. <i>D. exile</i> Schltr.	เอื้องเสี้ยน	EO			/			950
35. <i>D. hercoglossum</i> Rchb. f.	เอื้องคอก มะเขือ	EO			/			750
36. <i>D. indivisum</i> var. <i>lampangense</i> Rolfe	เอื้องลิ้น	EO			/			750

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ชื่อพฤกษศาสตร์	ชื่อไทย	ลักษณะ วิสัย	ชนิดป่า					ระดับ ความสูง (ม.)
			S	DDF	DEF	PDDF	LMRF	
37. <i>Dendrobium lindleyi</i> Steud.	เอื้องผึ้ง	EO	/		/			700-850
38. <i>D. pachyglossum</i> C. S. P. Parish & Rchb. f.	เอื้องขนหนู	EO					/	950
39. <i>D. parciflorum</i> Rchb. f. ex Lindl.		EO			/			750
40. <i>D. polyanthum</i> Wall. ex Lindl.	เอื้องสาย ประสาธ	EO			/			750
41. <i>D. pulchellum</i> Roxb. ex Lindl.	เอื้องคำดา ควาย	EO			/			700
42. <i>D. secundum</i> (Blume) Lindl.	เอื้องแปรง สีฟัน	EO		/				700
43. <i>D. senile</i> C. S. P. Parish & Rchb. f.	เอื้องชะนี	EO			/	/		750-950
44. <i>D. signatum</i> Rchb. f.	เอื้องเต้ากั่ว	EO			/			850
45. <i>Doritis pulcherrima</i> Lindl.	ม้าวัง	TerO				/		950
46. <i>Eria amica</i> Rchb. f.	เอื้องผี พราย	EO			/			750-800
47. <i>E. discolor</i> Lindl.	เอื้องตาลหิน	EO			/			850
48. <i>E. lasiopetala</i> (Willd.) Ormerod	เอื้อง บายศรี	EO, LO			/	/		750-950
49. <i>E. pannea</i> Lindl.	พรรณี	EO			/			750-800
50. <i>Eulophia spectabilis</i> (Dennst.) Suresh	ว่านหัวครุ	TerO			/			700

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ชื่อพฤกษศาสตร์	ชื่อไทย	ลักษณะ วิสัย	ชนิดป่า					ระดับ ความสูง (ม.)
			S	DDF	DEF	PDDF	LMRF	
51. <i>Gastrodia exilis</i> Hook. f.	เอื้องกลีบ คิ๊ด	SapO			/			750
52. <i>Kingidium deliciosum</i> (Rchb. f.) H. R. Sweet	กาดาล้อ	EO			/		/	750-900
53. <i>Liparis caespitosa</i> (Lam.) Lindl.	เอื้อง ข้าวนก	EO			/			700-750
54. <i>Luisia brachystachys</i> (Lindl.) Blume		EO			/			700-750
55. <i>L. psyche</i> Rchb. f.	เอื้องลิ้นดำ	EO			/			700-750
56. <i>Micropera pallida</i> (Roxb.) Lindl.	เอื้องแมลง ปอทอง	EO			/			750-800
57. <i>Nervilia crociformis</i> (Zoll. & Moritzi) Seidenf.		TerO			/			700-750
58. <i>Oberonia falconeri</i> Hook. f.	แก่นตัวผู้	EO			/			750
59. <i>O. gammiei</i> King & Pantl.		EO			/			700-750
60. <i>Pennilabium struthio</i> Carr		EO			/			700-750
61. <i>Phaius tankervilleae</i> (Banks ex L'Hér.) Blume	เอื้องพริ้ว	TerO			/			700
62. <i>Phalaenopsis</i> <i>cornu-cervi</i> (Breda) Blume & Rchb. f.	เอื้องมัลลาย เสือ	EO			/			700-750

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ชื่อพฤกษศาสตร์	ชื่อไทย	ลักษณะ วิสัย	ชนิดป่า					ระดับ ความสูง (ม.)
			S	DDF	DEF	PDDF	LMRF	
63. <i>Pholidota articulata</i> Lindl.	เอื้องลำต่อ	EO			/			700-750
64. <i>P. imbricata</i> Lindl.	เอื้องกาบ คอก	EO			/			700-750
65. <i>Polystachya concreta</i> (Jacq.) Garay & H. R. Sweet	เอื้องคาง อัม	EO		/	/			700-800
66. <i>Pomatocalpa naevatum</i> J. J. Sm.	เอื้องเสือ แพ้ว	EO			/			700-750
67. <i>Rhynchostylis retusa</i> (L.) Blume	เอื้อง ไอยเรศ	EO			/			700-750
68. <i>Sarcoglyphis mirabilis</i> (Rchb. f.) Garay	เอื้องพวง พลอย	EO			/			700-750
69. <i>Spathoglottis affinis</i> de Vriese	เหลื่องพิศ มร	TerO				/		950
70. <i>S. plicata</i> Blume	ว่านจุก	TerO			/			850
71. <i>Staurochilus fasciatus</i> (Rchb. f.) Ridl.	เอื้องเสือ โคร่ง	EO			/			700-750
72. <i>Taeniophyllum</i> <i>pahangense</i> Carr		EO			/			700-750
73. <i>Tainia angustifolia</i> (Lindl.) Benth. & Hook. f.,	เอื้องสีลา	TerO			/			650-850
74. <i>Tainia viridifusca</i> (Hook.) Benth. ex Hook. f.	เอื้องสีลา	TerO			/			750

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ชื่อพฤกษศาสตร์	ชื่อไทย	ลักษณะ วิสัย	ชนิดป่า					ระดับ ความสูง (ม.)
			S	DDF	DEF	PDDF	LMRF	
75. <i>Thrixspermum</i> <i>acuminatissimum</i> (Blume) Rchb. f.	ตะขาบแดง	EO			/			700-800
76. <i>T. centipeda</i> Lour.	ตะขาบ เหลือง	EO			/			700-750
77. <i>Trichotosia dasyphylla</i> (C. S. P. Parish & Rchb. f.) Kraenzl.	สามก้อม	EO			/		/	700-950
78. <i>T. pulvinata</i> (Lindl.) Kraenzl.	ตรีย่าปวย	EO			/			750-850
79. <i>Tropidia pedunculata</i> Blume		TerO		/	/			750-850
รวม			2	1	58	4	2	

หมายเหตุ ชนิดป่า: S (savanna) = ทุ่งหญ้า, DDF (deciduous dipterocarp forest) = ป่าเต็งรัง,
DEF (dry evergreen forest) = ป่าดิบแล้ง, PDDF (pine-deciduous dipterocarp forest)
= ป่าเต็งรัง-ไม้สน, LMRF (lower montane rain forest) = ป่าดิบเขาต่ำ
ลักษณะวิสัย: EO (Epiphytic orchid) = กล้วยไม้อิงอาศัย TerO (Terrestrial Orchid)
= กล้วยไม้ดิน LO (Lithophyte Orchid) = กล้วยไม้ขึ้นบนหิน = กล้วยไม้ขึ้นบนหิน SapO
(Saprophyt Orchid) = กล้วยไม้ขึ้นบนหิน กล้วยไม้ที่พบใน 2 สังกมพืช
สถานภาพพืชหายาก (Rear)

ตารางที่ 2 เส้นทางสำรวจและจำนวนประชากรของกล้วยไม้ที่พบในอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง

ชื่อพฤกษศาสตร์	ชื่อไทย	เส้นทางสำรวจ						จำนวน ประชากร
		1	2	3	4	5	6	
วงศ์ย่อย Apostasioideae								
1. <i>Apostasia wallichii</i> R. Br.	ตานขโมย		/	/		/		*****
วงศ์ย่อย Orchidoideae								
2. <i>Disperis neilgherrensis</i> Wight						/		**
3. <i>Habenaria chlorina</i> C. S. P. Parish & Rchb. f.	เอื้องสีทอง			/				****
4. <i>H. dentata</i> (Sw.) Schltr.	นางอ้วนน้อย	/					/	****
5. <i>H. rhodocheila</i> Hance	ปีศาจแดง				/		/	***
6. <i>H. rostellifera</i> Rchb. f.	หล้ามันปู						/	**
7. <i>Pecteilis susannae</i> (L.) Raf.	นางอ้วน			/	/	/		***
8. <i>Peristylus lacertiferus</i> (Lindl.) J. J. Sm.		/						*
9. <i>Zeuxine nervosa</i> (Wall. ex Lindl.) Benth. ex Trimen							/	**
วงศ์ย่อย Epidendroideae								
10. <i>Acampe rigida</i> (Buch.-Ham. ex Sm.) P. F. Hunt	เอื้องสารภี	/						*
11. <i>Acriopsis indica</i> C. Wright	จุกพราหมณ์	/			/	/		**
12. <i>Aerides falcata</i> Lindl. & Paxton	เอื้องกุหลาบพวง	/				/		****

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ชื่อพฤกษศาสตร์	ชื่อไทย	เส้นทางสำรวจ						จำนวน ประชากร
		1	2	3	4	5	6	
13. <i>Agrostophyllum planicaule</i> (Wall. ex Lindl.) Rchb. f.	เอื้องปีกไก่ใหญ่					/		*
14. <i>Arundina graminifolia</i> (D. Don) Hochr.	หญ้างิมพื้นควาย	/			/			****
15. <i>Biermannia ciliata</i> (Ridl.) Garay			/					***
16. <i>Bulbophyllum affine</i> Wall. ex Lindl.	สิงโตประหลาด				/	/		**
17. <i>B. blepharistes</i> Rchb. f.	สิงโตกลอกตา						/	**
18. <i>B. clandestinum</i> Lindl.			/			/		***
19. <i>B. haniffii</i> Carr			/					**
20. <i>B. odoratissimum</i> (Sm.) Lindl. ex Hook. f.,	สิงโตโคมไฟ		/			/		***
21. <i>B. orientale</i> Seidenf.	สิงโตรวงทอง				/	/	/	****
22. <i>Calanthe cardioglossa</i> Schltr.	เอื้องน้ำคั้น						/	**
23. <i>Cleisostoma fuerstenbergianum</i> Kraenzl.	ก้างปลา	/				/		***
24. <i>C. subulatum</i> Blume	เอื้องใบกิ้ว					/		*
25. <i>Coelogyne cumingii</i> Lindl.	เอื้องมัน				/			****
26. <i>C. trinervis</i> Lindl.	เอื้องหมาก				/		/	****
27. <i>Cymbidium bicolor</i> Lindl.	กะเรกะร่อนค้ำ ข้าว				/			**
28. <i>C. ensifolium</i> (L.) Sw.	นางคำ					/		***

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ชื่อพฤกษศาสตร์	ชื่อไทย	เส้นทางสำรวจ						จำนวน ประชากร
		1	2	3	4	5	6	
29. <i>Dendrobium acinaciforme</i> Roxb.	เอื้องขอคสร้อย	/				/	/	****
30. <i>D. christyanum</i> Rchb. f.	เอื้องแซะภู กระดิ่ง				/			**
31. <i>D. chrysotoxum</i> Lindl.	เอื้องคำ	/	/	/				***
32. <i>D. crystallinum</i> Rchb. f.	เอื้องนางพื่อน	/				/		****
33. <i>D. ellipsophyllum</i> Tang & F. T. Wang	เอื้องทอง	/		/	/			****
34. <i>D. exile</i> Schltr.	เอื้องเสียน	/				/		***
35. <i>D. hercoglossum</i> Rchb. f.	เอื้องคอกมะเขือ					/		*
36. <i>D. indivisum</i> var. <i>lampangense</i> Rolfe	เอื้องลิ้น		/					**
37. <i>D. lindleyi</i> Steud.	เอื้องผึ้ง	/		/	/	/		*****
38. <i>D. pachyglossum</i> C. S. P. Parish & Rchb. f.	เอื้องขนหนู						/	**
39. <i>D. parciflorum</i> Rchb. f. ex Lindl.		/						***
40. <i>D. polyanthum</i> Wall. ex Lindl.	เอื้องสาย ประสาธ	/						***
41. <i>D. pulchellum</i> Roxb. ex Lindl.	เอื้องคำตาควาย	/						**

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ชื่อพฤกษศาสตร์	ชื่อไทย	เส้นทางสำรวจ						จำนวน ประชากร
		1	2	3	4	5	6	
42. <i>Dendrobium secundum</i> (Blume) Lindl.	เอื้องแปรงสีฟัน					/		**
43. <i>D. senile</i> C. S. P. Parish & Rchb. f.	เอื้องชะนี				/		/	****
44. <i>D. signatum</i> Rchb. f.	เอื้องเค้าแก้ว				/			***
45. <i>Doritis pulcherrima</i> Lindl.	ม้าวิ่ง						/	****
46. <i>Eria amica</i> Rchb. f.	เอื้องผีพราย				/			***
47. <i>E. discolor</i> Lindl.	เอื้องตาลหิน				/			***
48. <i>E. lasiopetala</i> (Willd.) Ormerod	เอื้องบายศรี					/	/	*****
49. <i>E. pannea</i> Lindl.	พรรณี				/	/		****
50. <i>Eulophia spectabilis</i> (Dennst.) Suresh	ว่านหัวครุ					/		**
51. <i>Gastrodia exilis</i> Hook. f.	เอื้องกลีบคิด		/					***
52. <i>Kingidium deliciosum</i> (Rchb. f.) H. R. Sweet	กาตาค้อ					/	/	**
53. <i>Liparis caespitosa</i> (Lam.) Lindl.	เอื้องข้าวนก		/			/		**
54. <i>Luisia brachystachys</i> (Lindl.) Blume			/					***
55. <i>L. psyche</i> Rchb. f.	เอื้องลิ้นคำ		/		/			**
56. <i>Micropera pallida</i> (Roxb.) Lindl.	เอื้องแมลงปอ ทอง					/		****
57. <i>Nervilia crociformis</i> (Zoll. & Moritzi) Seidenf.			/			/		***

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ชื่อพฤกษศาสตร์	ชื่อไทย	เส้นทางสำรวจ						จำนวน ประชากร
		1	2	3	4	5	6	
58. <i>Oberonia falconeri</i> Hook. f.	แก่นคั่วผู้		/			/		**
59. <i>O. gammiei</i> King & Pantl.			/					*
60. <i>Pennilabium struthio</i> Carr						/		*
61. <i>Phaius tankervilleae</i> (Banks ex L'Hér.) Blume	เอื้องพร้าว				/			**
62. <i>Phalaenopsis</i> <i>cornu-cervi</i> (Breda) Blume & Rchb. f.	เอื้องมัลลาลิเซีย		/					***
63. <i>Pholidota articulata</i> Lindl.	เอื้องลำต่อ				/			****
64. <i>P. imbricata</i> Lindl.	เอื้องกาบคอก		/	/	/	/		*****
65. <i>Polystachya concreta</i> (Jacq.) Garay & H. R. Sweet	เอื้องคางอัม		/		/	/		***
66. <i>Pomatocalpa naevatum</i> J. J. Sm.	เอื้องเสื่อแผ้ว				/			*
67. <i>Rhynchostylis retusa</i> (L.) Blume	เอื้องไอยเรศ		/			/		**
68. <i>Sarcoglyphis mirabilis</i> (Rchb. f.) Garay	เอื้องพวงพลอย		/			/		**
69. <i>Spathoglottis affinis</i> de Vriese	เหลื่องพิศมร						/	****
70. <i>S. plicata</i> Blume	ว่านจุก				/			***

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ชื่อพฤกษศาสตร์	ชื่อไทย	เส้นทางสำรวจ						จำนวน ประชากร
		1	2	3	4	5	6	
71. <i>Staurochilus fasciatus</i> (Rchb. f.) Ridl.	เอื้องเสือโคร่ง		/					**
72. <i>Taeniophyllum</i> <i>pahangense</i> Carr			/					**
73. <i>Tainia angustifolia</i> (Lindl.) Benth. & Hook. f.,	เอื้องสีลา		/					***
74. <i>Tainia viridifusca</i> (Hook.) Benth. ex Hook. f.	เอื้องสีลา					/		**
75. <i>Thrixspermum</i> <i>acuminatissimum</i> (Blume) Rchb. f.	ตะขาบแดง		/			/		*
76. <i>T. centipeda</i> Lour.	ตะขาบเหลือง		/			/		**
77. <i>Trichotosia dasyphylla</i> (C. S. P. Parish & Rchb. f.) Kraenzl.	สามก้อม				/		/	***
78. <i>T. pulvinata</i> (Lindl.) Kraenzl.	ตรีขำปวย				/	/		***
79. <i>Tropidia pedunculata</i> Blume			/	/	/	/		**
รวม		6	33	6	28	38	17	

หมายเหตุ เส้นทางสำรวจ: 1 = เส้นทางน้ำตกแก่งโสภา, 2 = เส้นทางหน่วยพิทักษ์, อุทยานแห่งชาติที่ สล. 8 (หนองแม่นา), 3 = เส้นทางส่องสัตว์, 4 = เส้นทางทุ่งนางพญา, 5 = เส้นทางแก่งวังน้ำเย็น, 6 = เส้นทางทุ่งโนนสน: จำนวนประชากร: * น้อยมาก (พบ 1-5 กลุ่มหรือกอ) ** น้อย (พบ 6-10 กลุ่มหรือกอ) *** ปานกลาง (พบ 11-20 กลุ่มหรือกอ) **** มาก (พบ 21-30 กลุ่มหรือกอ) ***** มากที่สุด (พบกระจายทั่วไปในพื้นที่ศึกษา): ชนิดของกล้วยไม้ที่พบมากที่สุดในเส้นทางศึกษา

ตารางที่ 3 ช่วงเวลาออกดอกของกล้วยไม้ในอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง

ชื่อพฤกษศาสตร์	ชื่อไทย	ช่วงเวลาที่ยังออกดอก											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
วงศ์ย่อย Apostasioideae													
1. <i>Apostasia wallichii</i> R. Br.	ตานขโมย												
วงศ์ย่อย Orchidoideae													
2. <i>Disperis neilgherrensis</i> Wight													
3. <i>Habenaria chlorina</i> C. S. P. Parish & Rchb. f.	เอื้องสีตอง												
4. <i>H. dentata</i> (Sw.) Schltr.	นางอ้วนน้อย												
5. <i>H. rhodocheila</i> Hance	ปีศาจแดง												
6. <i>H. rostellifera</i> Rchb. f.	หญาแมนปู												
7. <i>Pecteilis susannae</i> (L.) Raf.	นางอ้วน												
8. <i>Peristylus lacertiferus</i> (Lindl.) J. J. Sm.													
9. <i>Zeuxine nervosa</i> (Wall. ex Lindl.) Benth. ex Trimen													
วงศ์ย่อย Epidendroideae													
10. <i>Acampe rigida</i> (Buch.-Ham. ex Sm.) P. F. Hunt	เอื้องสารภี												
11. <i>Acriopsis indica</i> C. Wright	จุกพราหมณ์												
12. <i>Aerides falcata</i> Lindl. & Paxton	เอื้องกุหลาบพวง												

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ชื่อพฤกษศาสตร์	ชื่อไทย	ช่วงเวลาที่ออกดอก											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13. <i>Agrostophyllum planicaule</i> (Wall. ex Lindl.) Rchb. f.	เอื้องปึกไก่ ใหญ่												
14. <i>Arundina graminifolia</i> (D. Don) Hochr.	หญ้าจิมฟัน ควาย												
15. <i>Biermannia ciliata</i> (Ridl.) Garay													
16. <i>Bulbophyllum affine</i> Wall. ex Lindl.	สิงโต ประหลาด												
17. <i>B. blepharistes</i> Rchb. f.	สิงโตกลอกตา												
18. <i>B. clandestinum</i> Lindl.													
19. <i>B. haniffii</i> Carr													
20. <i>B. odoratissimum</i> (Sm.) Lindl. ex Hook. f.,	สิงโตโคมไฟ												
21. <i>B. orientale</i> Seidenf.	สิงโตรวงทอง												
22. <i>Calanthe cardioglossa</i> Schltr.	เอื้องน้ำตัน												
23. <i>Cleisostoma fuerstenbergianum</i> Kraenzl.	ก้างปลา												
24. <i>C. subulatum</i> Blume	เอื้องใบกั่ว												
25. <i>Coelogyne cumingii</i> Lindl.	เอื้องมัน												
26. <i>C. trinervis</i> Lindl.	เอื้องหมาก												
27. <i>Cymbidium bicolor</i> Lindl.	กะเรกะร่อน ด้ามข้าว												
28. <i>C. ensifolium</i> (L.) Sw.	นางคำ												

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ชื่อพฤกษศาสตร์	ชื่อไทย	ช่วงเวลาที่ออกดอก											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
29. <i>Dendrobium acinaciforme</i> Roxb.	เอื้องยอค สร้อย												
30. <i>D. christyanum</i> Rchb. f.	เอื้องแซะญ กระคิง												
31. <i>D. chrysotoxum</i> Lindl.	เอื้องคำ												
32. <i>D. crystallinum</i> Rchb. f.	เอื้องนางพอน												
33. <i>D. ellipsophyllum</i> Tang & F. T. Wang	เอื้องทอง												
34. <i>D. exile</i> Schltr.	เอื้องเสียน												
35. <i>D. hercoglossum</i> Rchb. f.	เอื้องคอก มะเขือ												
36. <i>D. indivisum</i> var. <i>lampangense</i> Rolfe	เอื้องลิ้น												
37. <i>D. lindleyi</i> Steud.	เอื้องผึ้ง												
38. <i>D. pachyglossum</i> C. S. P. Parish & Rchb. f.	เอื้องขนหนู												
39. <i>D. parciflorum</i> Rchb. f. ex Lindl.													
40. <i>D. polyanthum</i> Wall. ex Lindl.	เอื้องสาย ประสาท												
41. <i>D. pulchellum</i> Roxb. ex Lindl.	เอื้องคำดา ควาย												

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ชื่อพฤกษศาสตร์	ชื่อไทย	ช่วงเวลาที่ยังออกดอก											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
42. <i>Dendrobium secundum</i> (Blume) Lindl.	เอื้องแปรงสี ฟัน			┌───┐									
43. <i>D. senile</i> C. S. P. Parish & Rchb. f.	เอื้องชะนี				┌───┐								
44. <i>D. signatum</i> Rchb. f.	เอื้องเค้งกัว				┌───┐								
45. <i>Doritis pulcherrima</i> Lindl.	ม้าวิ่ง									┌──────────┐			
46. <i>Eria amica</i> Rchb. f.	เอื้องผีพราย		┌───┐										
47. <i>E. discolor</i> Lindl.	เอื้องตาลหิน			┌───┐									
48. <i>E. lasiopetala</i> (Willd.) Ormerod	เอื้องบายศรี										┌──────────┐		
49. <i>E. pannea</i> Lindl.	พรรณี				┌──────────┐								
50. <i>Eulophia spectabilis</i> (Dennst.) Suresh	ว่านหัวครู				┌───┐								
51. <i>Gastrodia exilis</i> Hook. f.	เอื้องกลีบติด									┌───┐			
52. <i>Kingidium deliciosum</i> (Rchb. f.) H. R. Sweet	กาดาล้อ									┌───┐			
53. <i>Liparis caespitosa</i> (Lam.) Lindl.	เอื้องข้าวนก					┌───┐							
54. <i>Luisia brachystachys</i> (Lindl.) Blume						┌───┐							
55. <i>L. psyche</i> Rchb. f.	เอื้องลิ้นคำ			┌───┐									
56. <i>Micropera pallida</i> (Roxb.) Lindl.	เอื้องแมลงปอ ทอง				┌──────────┐								
57. <i>Nervilia crociformis</i> (Zoll. & Moritzzi) Seidenf.							┌───┐						

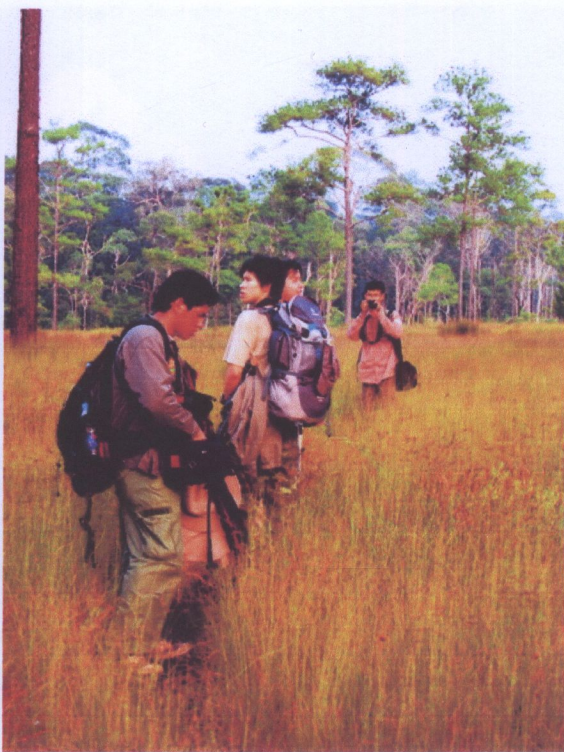
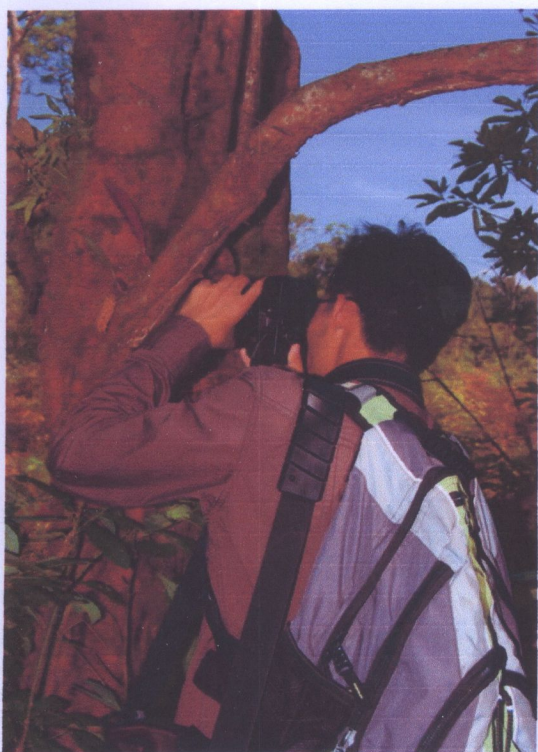
ตารางที่ 3 (ต่อ)

ชื่อพฤกษศาสตร์	ชื่อไทย	ช่วงเวลาที่ออกดอก											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
58. <i>Oberonia falconeri</i> Hook. f.	แก่นตัวผู้								—				
59. <i>O. gammiei</i> King & Pantl.										—			
60. <i>Pennilabium struthio</i> Carr									—				
61. <i>Phaius tankervilleae</i> (Banks ex L'Hér.) Blume	เอื้องพร้าว			—									
62. <i>Phalaenopsis cornu-cervi</i> (Breda) Blume & Rchb. f.	เอื้องม้าลาย เสื่อ					—				—			
63. <i>Pholidota articulata</i> Lindl.	เอื้องลำต่อ				—								
64. <i>P. imbricata</i> Lindl.	เอื้องกาบดอก								—				
65. <i>Polystachya concreta</i> (Jacq.) Garay & H. R. Sweet	เอื้องคางอัม							—					
66. <i>Pomatocalpa naevatum</i> J. J. Sm.	เอื้องเสื่อแพ้ว				—								
67. <i>Rhynchostylis retusa</i> (L.) Blume	เอื้องไอยเรศ				—								
68. <i>Sarcoglyphis mirabilis</i> (Rchb. f.) Garay	เอื้องพวง พลอย				—								
69. <i>Spathoglottis affinis</i> de Vriese	เหลื่องพิศมร									—			
70. <i>S. plicata</i> Blume	ว่านจุก									—			

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ชื่อพจนานุกรม	ชื่อไทย	ช่วงเวลาที่ยังออกดอก											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
71. <i>Staurochilus fasciatus</i> (Rchb. f.) Ridl.	เอื้องเสือโคร่ง					—							
72. <i>Taeniophyllum</i> <i>pahangense</i> Carr						—							
73. <i>Tainia angustifolia</i> (Lindl.) Benth. & Hook. f.,	เอื้องลีลา									—			
74. <i>Tainia viridifusca</i> (Hook.) Benth. ex Hook. f.	เอื้องลีลา	—											
75. <i>Thrixspermum</i> <i>acuminatissimum</i> (Blume) Rchb. f.	ตะขาบแดง					—							
76. <i>T. centipeda</i> Lour.	ตะขาบเหลือง					—							
77. <i>Trichotosia dasyphylla</i> (C. S. P. Parish & Rchb. f.) Kraenzl.	สามก้อม							—					
78. <i>T. pulvinata</i> (Lindl.) Kraenzl.	ตรีขำปวย							—					
79. <i>Tropidia pedunculata</i> Blume						—							

หมายเหตุ ช่วงเวลาออกดอก: 1 = เดือนมกราคม, 2 = เดือนกุมภาพันธ์, 3 = เดือนมีนาคม,
4 = เดือนเมษายน, 5 = เดือนพฤษภาคม, 6 = เดือนมิถุนายน, 7 = เดือนกรกฎาคม
8 = เดือนสิงหาคม, 9 = เดือนกันยายน, 10 = เดือนตุลาคม, 11 = เดือนพฤศจิกายน
12 = เดือนธันวาคม กัลยไม้ที่มีช่วงเวลายังออกดอกนานที่สุด

ภาพที่ 2 การสำรวจกล้วยไม้ในภาคสนาม

ภาพที่ 3 กล้วยไม้ในวงศ์ข่อย Apostasioideae: *Apostasia wallichii* R. Br.

ภาพที่ 3 กล้วยไม้ในวงศ์ย่อย Orchidoideae: A. *Disperis neilgherrensis* Wight, B. *Habenaria chlorina* C. S. P. Parish & Rehb. f., C. *H. dentata* (Sw.) Schltr., D. *H. rhodocheila* Hance, E. *Peristylus lacertiferus* (Lindl.) J. J. Sm., F. *Zeuxine nervosa* (Wall. ex Lindl.) Benth. ex Trimen

ภาพที่ 3 กล้วยไม้ในวงศ์ย่อย Epidendroideae: A. *Acampe rigida* (Buch.-Ham. ex Sm.) P. F. Hunt,
 B. *Acriopsis indica* C. Wright, C. *Bulbophyllum orientale* Seidenf., D. *Calanthe*
cardioglossa Schltr., E. *Cleisostoma fuerstenbergianum* Kraenzl., F. *Dendrobium*
polyanthum Wall. ex Lindl., G. *Polystachya concreta* (Jacq.) Garay & H. R. Sweet,
 H. *Tropidia pedunculata* Blume

ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข

1. ความยากลำบากในการเก็บตัวอย่างเพื่อนำมาศึกษา เช่น กล้วยไม้อิงอาศัยบางชนิดอยู่บนต้นไม้สูง ไม่สามารถปีนป่ายขึ้นไปสำรวจและเก็บตัวอย่างได้ หากจำเป็นต้องเก็บตัวอย่างบางชนิดที่น่าสนใจ อาจจ้างนักปีนต้นไม้ช่วยเก็บตัวอย่างให้ หรือใช้กล้องที่มีเลนส์ซูมระยะใกล้ช่วยในการบันทึกภาพกล้วยไม้ไว้
2. กล้วยไม้หลายชนิดออกดอกหรือผลไม่ตรงกับช่วงเวลาในการออกสำรวจและเก็บข้อมูล จำเป็นต้องออกสำรวจและเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องทุกเดือน เดือนละ 1 ครั้ง จึงจะได้ตัวอย่างที่ครบถ้วน
3. กล้วยไม้บางชนิดปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เช่น สภาพอากาศ ความชื้นทำให้มีขนาดและรูปร่างแตกต่างจากชนิดเดียวกัน ทำให้ยากในการตรวจจำแนกชนิด ต้องตรวจซ้ำหลายครั้งและต้องประกอบอื่นประกอบการพิจารณาด้วย เช่น การกระจายพันธุ์จากตัวอย่างพรรณไม้แห้งที่เก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑ์ต่าง ๆ หรือนำตัวอย่างให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะช่วยตรวจจำแนกให้
4. กล้วยไม้บางชนิดดอกบานเพียงหนึ่งวันทำให้การศึกษาลักษณะทางสัณฐานวิทยาเป็นไปด้วยความยากลำบาก ควรจดบันทึกข้อมูลภาคสนามทันที เช่น ขนาดของดอกเวลาบานเต็มที่ ขนาดกลีบดอก สีของดอก เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กิติเชษฐ์ ศรีดิษฐ์. 2532. พันธุ์ไม้ดอกบริเวณลานหิน อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วสันต์ ภูพิชิต. 2549. การสำรวจพรรณไม้ที่น่าสนใจที่ทุ่งโนนสน. (เอกสาร). สำนักบริหารพื้นที่
อนุรักษ์ 11, พิษณุโลก.

Santisuk, T., K. Chayamarit, R. Pooma and S. Suddee. 2006. **Thailand Red Data: Plants**. Office
of Natural: Resources and Environmental Policy and Planning (ONEP), Thailand.

Seidenfaden, G. 1976. Contributions to the Orchid Flora of Thailand VII.
Botanisk Tidsskrift. 71(1-2): 14.

_____. 1981. Contributions to the orchid flora of Thailand IX.
Nord. J. Bot. 1(2): 196-198.

_____. 1986. Orchid Genera in Thailand XIII. Thirty-three epidendroid Genera. **Opera
Botanica** 89: 1-216.

_____. 1985. Orchid Genera in Thailand XII. *Dendrobium* Sw.. **Opera
Botanica** 83: 1-295.

_____. 1988. Orchid Genera in Thailand XIV. Fifty-nine vandoid Genera. **Opera
Botanica** 95: 1-338.

_____. 1992. The Orchid of Indochina. **Opera Botanica** 114: 1-502.

Seidenfaden, G. and T. Smitinand. 1959. **The Orchids of Thailand-A Preliminary List.** The Siam Society, Bangkok.

_____. 1960. **The Orchids of Thailand-A Preliminary List.** The Siam Society, Bangkok.

_____. 1965. **The Orchids of Thailand-A Preliminary List.** The Siam Society, Bangkok.

Thaithong, O. 1999. **Orchids of Thailand.** Office of Environmental Policy and Planning, Bangkok.

ภาคผนวก

เอกสารสรุปผลงานวิจัยสำหรับการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ต่อประชาชนทั่วไป

ประเทศไทยตั้งอยู่บริเวณเขตร้อนของโลก เป็นเขตรอยต่อของเขตพฤษภูมิศาสตร์ (Floristic Region) ถึง 3 ภูมิภาคด้วยกัน คือ ภูมิภาคอินเดีย-พม่า (Indo-Burmese) ภูมิภาคอินโดจีน (Indo-Chinese) และภูมิภาคมาเลเซีย (Malesian) ส่งผลให้ประเทศไทยมีความหลากหลายของพรรณพืชสูง โดยเฉพาะพืชวงศ์กล้วยไม้ ซึ่งรายงานการพบกล้วยไม้ป่าของไทย ประมาณ 177 สกุล 1,133 ชนิด

กล้วยไม้ (orchid) เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว (monocotyledon plant) อายุหลายปี ไม่มีเนื้อไม้ (perennial herb) ลักษณะของรากมักมีเนื้อหุ้มด้านนอกคล้ายเป็นนวม เรียกว่า วิลลามิน (velamen) เกสรเพศผู้และเกสรเพศเมียที่เชื่อมกันเป็นก้านเส้าเกสร เมล็ดที่มีขนาดเล็ก กลีบดอกชั้นในที่มีลักษณะคล้ายกลีบปาก การบิดของดอกในช่วงที่ดอกกำลังพัฒนา ยอดเกสรเพศเมียที่มีลักษณะเป็นจะงอย และการรวมกันของเรณูเป็นกลุ่มเรณูของกล้วยไม้ ซึ่งลักษณะเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการจำแนกกล้วยไม้ออกจากพืชวงศ์อื่น ๆ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของกล้วยไม้ : ราก ที่มีเนื้อหุ้มคล้ายนวม (velamen), เส้าเกสร (staminal column), กลุ่มเรณู

อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง เป็นอุทยานฯที่มีสภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงต่ำ สภาพของพื้นที่มีลักษณะของสังคมพืชที่แตกต่างกัน มีป่าดิบเขาต่ำ ป่าดิบแล้ง ป่าสน ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ป่าเต็งรังผสมสน ทุ่งหญ้า จึงเป็นพื้นที่หนึ่งที่มีความหลากหลายของพรรณพืชสูง รวมทั้งพืชวงศ์กล้วยไม้ จากการสำรวจในพื้นที่ศึกษา พบ 43 สกุล 79 ชนิด ส่วนมากเป็นกล้วยไม้มาอิงอาศัย และจากการศึกษาและสังเกตพบว่ากล้วยไม้อิงอาศัยส่วนมากมักเกาะอยู่กับต้นกระโดน *Careya sphaeriea* เนื่องจากมีเปลือกหนาจึงสามารถเก็บความชื้นได้ ชนิดของกล้วยไม้ที่เกาะอยู่บนต้นกระโดน เช่น จุกพราหมณ์ *Acriopsis indica* C. Wright, ก้างปลา *Cleisostoma fuerstenbergianum* Kraenzl., เอื้องยอดสร้อย *Dendrobium acinaciforme* Roxb., เอื้องคำ *D. chrysotoxum* Lindl., เอื้องนางพ่อน *D. crystallinum* Rchb. f., เอื้องผึ้ง *D. lindleyi* Steud., เอื้องสายประสาธ *D. polyanthum* Wall. ex Lindl.,

แก่นคั้วผู้ *Oberonia falconeri* Hook. f., เอื้องม้าลายเสือ *Phalaenopsis cornu-cervi* (Breda) Blume & Rchb. f., เอื้องพวงพลอย *Sarcoglyphis mirabilis* (Rchb. f.) Garay, เอื้องเสือโคร่ง *Staurochilus fasciatus* (Rchb. f.) Ridl., ตะขาบแดง *Thrixspermum acuminatissimum* (Blume) Rchb. f., ตะขาบเหลือง *T. centipeda* Lour., สามก้อม *Trichotosia dasyphylla* (C. S. P. Parish & Rchb. f.) Kraenzl. เป็นต้น และจากรายงานการสำรวจกล้วยไม้ในประเทศไทย (Thaithong, 1999) พบว่ามีกล้วยไม้ในทุ่งแสลงหลวง มี 57 ชนิด ซึ่งการศึกษาความหลากหลายของกล้วยไม้ในอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวงในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงจำนวนชนิดของกล้วยไม้เพิ่มมากขึ้น สามารถใช้เป็นข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนการจัดทำหนังสือพรรณพฤกษชาติของประเทศไทยให้มีความสมบูรณ์ นอกจากนั้นยังทราบถึงช่วงเวลาการออกดอกของกล้วยไม้แต่ละชนิด ซึ่งนำข้อมูลเหล่านี้มาจัดทำเป็นคู่มือการศึกษากล้วยไม้หรือจัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวเพื่อชมกล้วยไม้ในอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวงได้อีกด้วย

สรุป OUT PUTS ที่ได้รับการดำเนินงาน

ชื่อโครงการวิจัย ความหลากหลายของกล้วยไม้ในอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง
(รหัสโครงการ BRT T_151004)

ตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2550 ถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2552

1. การตีพิมพ์บทความในวารสารวิชาการ

1.1 ตีพิมพ์เรียบร้อยแล้ว (published) จำนวน เรื่อง ดังนี้
(ระบุชื่อผู้แต่ง (Authors), ชื่อเรื่อง (Title), ชื่อวารสารพร้อม volume และเลขหน้า)

1.2 อยู่ระหว่างการตีพิมพ์ (in press) จำนวน เรื่อง ดังนี้
(ระบุชื่อผู้แต่ง (Authors), ชื่อเรื่อง (Title), ชื่อวารสาร)

1.3 อยู่ระหว่างส่งต้นฉบับให้วารสารวิชาการ (submitted) จำนวน ...1... เรื่อง ดังนี้
(ระบุชื่อผู้แต่ง (Authors), ชื่อเรื่อง (Title))
อนุกรมวิธานของกล้วยไม้สกุลเอื้องคำในอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง Taxonomy of the Genus *Dendrobium* Sw. in Thung Salaeng Luang Nation Park

1.4 อยู่ในระหว่างการจัดทำต้นฉบับ (in manuscript) จำนวน เรื่อง ดังนี้
(ระบุชื่อผู้แต่ง (Authors), ชื่อเรื่อง (Title))

2. การตีพิมพ์ผลงานในรูปแบบ Proceedings/คู่มือ/หนังสือ หรืออื่นๆ จำนวน 3 เรื่อง ดังนี้

1. กล้วยไม้ดินในอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง Terrestrial Orchids in Thung Salaeng Luang National Park
2. อนุกรมวิธานของกล้วยไม้สกุลเอื้องคำในอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง Taxonomy of the Genus *Dendrobium* Sw. in Thung Salaeng Luang Nation Park
3. บทความวิชาการเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยสู่สาธารณชน เรื่อง การอยู่รอดของเอื้องสีทอง ใน BRT Magazine

3. การนำเสนอผลงานในรูปแบบโปสเตอร์ จำนวน เรื่อง ดังนี้

4. จำนวนนักศึกษาระดับปริญญาตรี โท เอก ในโครงการ จำนวน คน ดังนี้

ลงนาม

ผู้รับทุน

วันที่

สรุปรายงานการเงิน

ชื่อโครงการวิจัย ความหลากหลายของกล้วยไม้ในอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง. (รหัสโครงการ T_151004)
ตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2550 ถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2552 (24 เดือน)

เงินทุนที่ได้รับ

งวดที่ 1	50,000.00	บาท
ดอกเบี้ยครั้งที่1	0.00	บาท
งวดพิเศษ	0.00	บาท
งวดที่ 2	50,000.00	บาท
ดอกเบี้ยครั้งที่1	0.00	บาท
งวดพิเศษ	0.00	บาท
รวมทั้งสิ้น	100,000.00	บาท

จ่าย

	100,000.00	บาท
รวมทั้งสิ้น	100,000.00	บาท
จำนวนเงินคงเหลือ	0.00	บาท

รายงานการเงิน

ชื่อโครงการวิจัย ความหลากหลายของกล้วยไม้ในอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง. (รหัสโครงการ T_151004)
ตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2550 ถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2552 (24 เดือน)

หมวดงบประมาณ	งบประมาณที่ได้รับแล้ว	ยอดค่าใช้จ่ายสะสมจากรายงานครั้งก่อน	ยอดค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในงวดปัจจุบัน	ยอดรวมค่าใช้จ่าย	ยอดคงเหลือ
(1)	(2)	(3)	(4)	(5) = (3) + (4)	(6) = (2) - (5)
1. ค่าตอบแทนผู้วิจัย	28,000	14,000	14,000	28,000	0
2. ค่าจ้างผู้ช่วยวิจัย	-	-	-	-	-
3. ค่าวัสดุ	14,000	7,000	7,000	14,000	0
4. ค่าเดินทาง -ค่าที่พักและค่าน้ำมัน	58,000	29,000	29,000	58,000	0
5. ค่าเบี้ยประกันอุบัติเหตุ	-	-	-	-	-
6. ค่าจัดหาข้อมูล	-	-	-	-	-
7. ค่าทำรายงาน	-	-	-	-	-
รวมทั้งสิ้น	100,000	50,000	50,000	100,000	0

ลายมือชื่อ.....

(นางสาวอ้อพร เพื่อกคล้าย)

ผู้จัดทำ

ลายมือชื่อ.....

(นายฉัตรชัย เงินแสงสรวย)

หัวหน้าโครงการ